

Cambridge University Press

978-1-108-05231-3 - Chronicon Abbatiae Ramesiensis a saec. X. usque ad an. circiter 1200

Edited by William Dunn Macray

Excerpt

[More information](#)

[HISTORIA RAMESIENSIS,
SIVE]
LIBER BENEFACTORUM
ECCLESIAE RAMESIENSIS.

R 5221. Wt. 19804.

A

Cambridge University Press

978-1-108-05231-3 - Chronicon Abbatiae Ramesiensis a saec. X. usque ad an. circiter 1200

Edited by William Dunn Macray

Excerpt

[More information](#)

Cambridge University Press

978-1-108-05231-3 - Chronicon Abbatiae Ramesiensis a saec. X. usque ad an. circiter 1200

Edited by William Dunn Macray

Excerpt

[More information](#)

INCIPIT LIBER BENEFACTORUM
ECCLESIAE RAMESIENSIS.¹

~~~~~

Præfatio sequentis operis.

UNIVERSIS universalis sanctæ matris ecclesiæ filiis in quorum manus libellus iste devenerit, Ramesensis ovilis cœnobii² pusillus grex felici cursu æternitatis bravium adipisci. Variam conditionis humanæ vicissitudinem querule retractans sapientissimus Salomo,³ “Generatio,” inquit, “præterit et generatio advenit, *Eccles. i. 4.* “terra vero in æternum stat,” ut, videlicet, illa tandem corruptum recipiat quod corruptis civibus⁴ corruptibile dinoscitur edidisse. Siquidem, præter solos non marcescentes virtutum fructus, mors omnia finit, lætitiæ tristitiam, copiæ inopiam, voluptati angustiam, saluti ægritudinem, vitæ mortem succedere ipsis quotidianis humanæ mutabilitatis motibus experimur. Quoniam itaque aliis decedentibus ad requiem alii vicissim succedunt nascentes ad laborem, necesse est a præsentibus præsentia cum iis quæ præterita⁵ [sunt] litteris ad notitiam posterorum commendari. Sic equidem omnis origo rei et ipsorum quoque primordia temporum scripturæ indicio tam prædecessorum nostrorum quam nostræ in quos fines sæculorum devenerunt notitiæ claruere, quamquam legamus plerosque perfectorum⁶ vel ex visione nocturna vel ex divina⁷ allocutione manifesta tam præterita quam futura didicisse. Sed

¹ *tit.* om. B.

² om. C.

³ Salomon, B. C.

⁴ sinibus, B. C.

⁵ præterire, A. B.

⁶ perfectiorum, B. C.

⁷ divinæ, B. C.

non omnibus expedit æmulari quod paucis Dominus speciali munere legitur contulisse. In diebus igitur nubis et caliginis, Stephano rege Anglici principatus monarchiam tenente, et piæ recordationis abbate Waltero ecclesiam nostram secundum dierum illorum malitiam et turbati aeris inclementiam strenue gubernante, eandem ecclesiam tam de invasione hostili quam de quorundam dissensione familiari multimoda, sicut ex sequentibus lectori constabit, adversitas profligavit. Cujus dispersionis, quæ rerum fere omnium dissipationem secuta est, nos, utcunque collectæ reliquæ, et¹ nubilosa tandem caligine per clementiam divinam in serenitatem conversa, cartarum nostrarum privilegiorum quoque et cyrographorum cedulas,² de antiquitatis strue recollectas, omnes in volumen unum, (quæ Anglice scriptæ fuerant in Latinum ydionia conversas,³) ad cautelam futurorum et legentium notitiam censuimus congerendas. In quo simul opere situm loci nostri et fundatorum ipsius devotionem, et firmam illam ac spectabilem ad quam post tertiam re-edificationem ecclesia quæ nunc cernitur surrexit structuram, qua et regum liberalitas enitescit, archiepiscoporum et episcoporum (quorum quidam ibi a puero educati postmodum ad summi honoris fastigium attigerunt) beneficentia collaudatur, et cæterorum benefactorum nostrorum opera et sollicitudo cum cementariorum laudabili artificio spectantibus apparet,⁴ studuimus commendare. Quum autem nobis non multa facundiæ et minora scientiæ suppetant argumenta, ea quæ vel in vetustissimis codicibus et cedulis⁵ reperimus vel a senioribus nostris relata didicimus non cot[h]urnatæ eloquentiæ nodosis sententiis intricamus, nec, ut videntes non videant et audientes non intelligant, ver-

¹ om. B. C.² scedulas, B. C.³ conversus, B.⁴ *qua et regum . . . . apparet*]

om. B. C.

⁵ scedis, B. C.

Cambridge University Press

978-1-108-05231-3 - Chronicon Abbatiae Ramesiensis a saec. X. usque ad an. circiter 1200

Edited by William Dunn Macray

Excerpt

[More information](#)

borum phaleris referenda palliamus. Universitatem ergo vestram quicumque praesentia legitis aut auditis oramus intensius¹ et rogamus² ut agnita praesentis opusculi inspectione ecclesiae nostrae jura, etsi conservare minime valetis, continua tamen prece a Domino ea integra conservari, eorum quoque collatoribus aeternae retributionis praemia conferri, et nos nihilominus a suspectis semel ex parte animadversionis periculis superna defensione protegi, semper obtineatis, et communiri.

Explicit Praefatio.

---

¹ attentius, B. C.

² *Universitatem*   *rogamus*] inserted in marg., B.

Cambridge University Press

978-1-108-05231-3 - Chronicon Abbatiae Ramesiensis a saec. X. usque ad an. circiter 1200

Edited by William Dunn Macray

Excerpt

[More information](#)

[HISTORIA RAMESIENSIS, SIVE
LIBER BENEFACTORUM ECCLESIAE
RAMESIENSIS.]

(2.)¹

[CAP. I.]

De situ Insulae quae Ramesia dicitur.

Cum² igitur in orientali angulo territorii Huntendunensis, quem Use fluvii alveus terminis coangustat mariscorum, memorata insula sita est, palustrium insularum juxta quantitatem sui pulcherrima est. Quæ quia apud plerosque sui commendatione jam nititur, stili nostri officio non indiget commendari. Attamen ne adjacentem materiam omnino intactam prætergrediamur, locum illum a parte occidentali (nam alias palustria loca humanis gressibus haud pervia longius prætenduntur) a tellure solidiori duobus fere balistæ jactibus interjacentes luteæ salebræ³ dirimunt. Qui locus olim segni tantummodo amne naves serena advectas aura placido jocundi marginis excipiens gremio, nunc, gravi labore et sumptu, lignorum arenæ pariter et lapidum congerie lutosa obstructa abyssos, via publica vel⁴ calle solido in eadem parte pedibus aditur. Hæc autem insula, duobus ferme millibus in longum extensa, egea latitudine paulo strictior habe-

¹ For facility of reference the numbers given to the chapters in Gale's edition are retained. They are those in Roman numerals in the margin. The numbers in Arabic figures are those attached by Spel-

man to the divisions in his MS., as referred to in his *Gloss. Archæol.*

² om. B.

³ salubræ, A. B.

⁴ via . . . vel] om. B.

tur. Quæ tam alneto quidem quam arundineto cum virore calami et junci¹ pulchre in girum coronata, multo antequam inhabitaretur, arborum genere potissimum autem abundanti tota vestiebatur orno. Quæ cujus proceritatis fuerit et quantitatis ex trabium et tignorum quorundam ad tectum ecclesiæ exinde assumptorum inspectione poterit quilibet edoceri. Nunc vero longiore temporis tractu nemoribus ex parte demolitis, terra ubere gleba² arabilis cernitur, et opima fructibus et frugibus jocunda, ortis consita, pascuis opulenta, nonnullis adhuc arboribus nemorosa, et pratorum gratia verno tempore spectantibus³ aridente velut depicta floribus, tota insula vario coloratur colore. Ambitur præterea isdem locus paludibus anguillois, maris late patentibus, et stagnis multimodi generis piscium et avium natatiliū nutritivis. E quibus maris una est Ramesmere, de nomine insulæ dicta, quæ, cæteras adjacentes aquas pulchritudine et fertilitate superexcellens, ab ea parte qua major insulæ silva densior habetur, arenosam ipsius oram,⁴ in loco qui dicitur Mereham, pulchre allambens, delectabile videntibus spectaculum præbet. In cujus vastis gurgitibus laxatis tam sagenis quam alterius generis retibus, immissis quoque inescatis hamis cum cæteris artis piscatoriæ instrumentis, admirandæ magnitudinis lucei, qui ab incolis *Hakedes*⁵ nuncupantur, persæpe extrahuntur; et tam diebus quam noctibus indesinenter ibi laborat aquatiliū industria venatorum. Semper ibi multiplex aquatici generis capitur fœtus, semper quod capiatur abundat. Hæc de situ insulæ et adjacentibus aquis ad notitiam ignorantium exarata sufficiant. Nunc de nominis ratione aliqua breviter subjungamus.

---

¹ juncci, A. B.

² glebæ, A. B.

³ et, add. A.

⁴ horam, A.

⁵ Hakedus, B. C.

(3.)

[II.]

De etymologia nominis et triplici ratione.

Igitur Ramesia congrue satis dici potest a duobus Derivation of name: i. from a ram found there. nominibus Anglicis, *ram*, quod est aries, et *ie*, quod insulam sonat, ut inde composito nomine Ramesia quasi "insula arietis" nominetur. Siquidem antiqui hujus loci patres junioribus suis, quorum relatione et nos sibi relata didicimus, referre solebant in eadem insula olim, priusquam¹ ab ullo inhabitaretur homine vel domestico animali, arietem inter silvestres feras carpentem gramina repertum, qui, ut putatur, limosis² locis et humentibus³ aliqua⁴ parte insulae vel gelu hiemali obduratis, vel aestivi solis longo forte calore arentibus, relicto alicubi grege suo, illuc errabundus deveniens, eisdem iterum locis in humorem et molli-
 tiem solitam resolutis, tortis ac recurvis de naturae artificio cornibus armatus heremita remanere compulsus, sempiternum loco nomen temporalis inhabitator reliquit. Ut autem hoc dictum similitum casuum quodam confirmemus exemplo, Augustudunum in finibus Burgundiae nominatissimam urbem a duobus hœdis, qui in initio fundandae civitatis omnium pecudum domesticarum soli ibi inventi sunt, alio nomine *Eduam* usque hodie constat esse nominatam. Possumus et ii. or from the place being thickly wooded. aliter nomen ipsum de auctoritate veterum a *ramis* interpretari, quasi "insulam ramorum," ob copiam, videlicet, arborum quae, ut supra taxatum est, antiquitus ibi habebatur, sicut restantes adhuc reliquiae testantur. Ex divina autem, ut credimus, Providentia tale loco inditum est nomen, quae ab exordio nascentis mundi a sanctis viris et religiosis hanc providit⁵

¹ postquam, A.² simul, add. B.³ humantibus, A.⁴ ex aliqua, B.⁵ praevidit, B.

et praescivit inhabitandum, qui proculdubio de oleastro sterili mundanae conversationis securi divinae vocationis abscissi, verae olivae Christo, tanquam boni rami socii intimae pinguedinis effecti, solius gratiae insitione¹ adherentes, diversos virtutum et bonorum actuum fructus velut virentia folia protulerunt. Jam vero ut interpretationem ipsius nominis aptius ad mysticum intellectum reducamus, congrue dici potest a *Ramesse*, urbo quondam² opulentissima, in extremis, ut vult Ysidorus, Niliacae regionis sita finibus, quam filiis Israel divino monitu ab eisdem locis post diuturnam duram³ servitutis calamitatem demigrantibus primam legimus praebuisse mansionem. *Rameses* quoque “Commotio” vel “Tonitruum” interpretatur. Recte igitur huic loco hoc congruit nomen, quia demorantes in eo viri sancti psalmodiae vel lectionis divinae sonitu quasi terrore tonitruum a malis compescuntur, et cum Ezechiele propheta vocem commotionis magnae post se frequenter audiunt, dum per exhortationis verbum ad poenitentiam concussi in lacrimas et gemitum plerumque erumpunt. De hujusmodi commotione per prophetam alium dicitur, “Pedes ejus steterunt et mota est terra;” quia, ut ait Gregorius, cum veritatis vestigia in mente audientium figuntur, ipsa mens in sui consideratione turbata commovetur.⁴ Congruere ergo *Ramesia* “commotio” vel “tonitruum” dicitur, quandoquidem peccatores quilibet in ea ad servitium Dei de subdole blandienti et male pacato mundi amore conversi, ex contritione commoti et conteriti, sua acta condemnantes, in moerore poenitentiae salubriter perturbantur. Haec triplici jam ratione de ipsius etymologia nominis breviter perstrinximus, siquid rectius super hoc aut utilius dici potest tuo, O lector, arbitrio relinquentes,

¹ incisione, B.² quodam, A.³ durae, B.⁴ “quia cum veritas in corde

figitur, mentis immobilitas agitur.” Moral. in Job, lib. xi. cap. 10.